

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 284-06-08, тел. (044) 284-05-54,
590-47-69; e-mail: minregion@minregion.gov.ua, сайт: www.minregion.gov.ua;
код згідно з ЄДРПОУ 37471928

№ _____

на № _____

від _____

Органи місцевого самоврядування (за списком)

На виконання завдань, визначених у листі Секретаріату Кабінету Міністрів України від 03.12.2021 № 39385/0/2-21 до листа Офісу Президента України від 29.11.2021 № 44-01/3331, Міністерство розвитку громад та територій України разом із Міністерством фінансів України, Міністерством енергетики України, Міністерством соціальної політики України та НКРЕКП розглянуло листи та рішення Ставищенської селищної ради Київської області від 21.10.2021 № 1226, Устилузької міської ради Волинської області від 20.10.2021 № 1767-01-30/2-21, Ніжинської районної ради Чернігівської області від 18.10.2021 № 05-13/449, Чинадіївської селищної ради Закарпатської області від 28.09.2021 № 862, Роганської селищної ради Харківської області від 18.10.2021 б/н, Мурованокуріловецької селищної ради Вінницької області від 13.10.2021 № 1335, Заліщицької міської ради Тернопільської області від 07.10.2021 № 2640, виконавчого комітету Свалявської міської ради Закарпатської області від 25.10.2021 № 2672/02-13, Носівської міської ради Чернігівської області від 20.10.2021 № 15-29/2644, Тернопільської районної ради Тернопільської області від 30.09.2021 № 01-351/10, Великолепетиської селищної ради Херсонської області від 13.10.2021 № 595, Христинівська міська рада Черкаської області від 29.10.2021 № 911, Сергіївської селищної ради Одеської області від 12.10.2021 № 579, виконавчого комітету Роменської міської ради Сумської області від 28.10.2021 № 03-23/6121, Конотопської міської ради Сумської області від 05.11.2021 № 01-14/727, виконавчого комітету Гадяцької міської ради Полтавської області від 20.10.2021 № 03-67/820, Кропивницької міської ради від 23.10.2021 № 187-мр/з, Киселівської сільської ради Чернігівської області від 06.10.2021 № 1126, Дубенської міської ради Рівненської області від 20.10.2021 № 4506/05-02-14/21, Зборівської міської ради Тернопільської області від 24.09.2021 № 4138, Парафіївської селищної ради Чернігівської області від 19.10.2021 № 03-11/2920, Калинівської селищної ради Київської області від 20.10.2021 № 2212/02-22, Вишківської селищної ради Закарпатської області від 26.10.2021 № 02-36/1485, Великолучківської сільської ради Закарпатської області від 05.10.2021 № 913, Погребницької міської ради Вінницької області від 07.10.2021 № 194-17-8/1557, Варвинської селищної ради Чернігівської області від 26.10.2021 № 02-25/4279, Української міської ради Київської області від 01.11.2021 № 3673/0/3-21, Мелітопольської міської ради Запорізької області від

СЕД Minregion IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D04000003A200001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№2/09-02-14-22 від 04.01.2022
№7/10.24.20385.21 від 31.12.2021

20.10.2021 № 267/01-06, Карлівської міської ради Полтавської області від 25.10.2021 № 06-21/3064, Самгородської сільської ради Вінницької області від 26.10.2021 № 1367, Кам'янопотоківської сільської ради полтавської області від 21.10.2021 № 1512/02-27, Новгородківської селищної ради Кіровоградської області від 22.10.2021 № 02-15/3854, Волочиської міської ради Хмельницької області від 19.10.2021 № 1712, Кролевецької міської ради Сумської області від 04.10.2021 № 01-28/3841, Шпиківської селищної ради Вінницької області від 26.10.2021 № 894 щодо недопущення підвищення цін/тарифів на електричну енергію, природний газ та комунальні послуги для населення, бюджетних установ, підприємств промисловості, забезпечення соціального захисту населення під час оплати житлово-комунальних послуг, а також забезпечення сталого проведення опалювального сезону 2021/2022 року і за результатами розгляду інформує.

Щодо цін на природний газ та електроенергію для населення

Відповідно до положень частини другої статті 12 Закону України «Про ринок природного газу» (далі - Закон) постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених Законом.

Сьогодні газопостачальні компанії формують цінові пропозиції на природний газ для побутових споживачів із застосуванням ринкових підходів визначення цін, орієнтуючись на попит, рівень цін конкурентів та цін біржових торгів тощо.

З метою забезпечення захисту прав *побутових споживачів* від цінових коливань на ринку природного газу постановою НКРЕКП від 07.04.2021 № 572 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» внесено зміни до Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496 (далі – Правила), згідно з якими *побутовим споживачам* надано можливість споживати природний газ протягом року *за фіксованою ціною*, яка діятиме з 1 травня 2021 року по 30 квітня 2022 року.

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється на підставі типового договору, що затверджується НКРЕКП, та оприлюднюється в установленому порядку.

Підпунктом 5 пункту 6.2 розділу VI Типового договору постачання природного газу *побутовим споживачам*, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500, передбачено, що постачальник зобов'язується розміщувати на сайті (і в передбачених законодавством випадках публікувати у засобах масової інформації) детальну інформацію про зміну ціни на природний газ за п'ять днів доведення її у дію.

Згідно з пунктом 4 розділу III Правил постачання природного газу з 1 травня 2021 року постачання природного газу *побутовим споживачам* здійснюється на умовах *базової річної пропозиції*, крім споживачів, постачання яким здійснюється *за фіксованою ціною на річний період* (12 місяців), який продовжується після 01 травня 2021 року (постачання природного газу таким споживачам здійснюється на умовах базової річної пропозиції з дати закінчення зазначеного періоду).

Постачальники не мають права протягом періоду дії базової річної пропозиції (з 01.05.2021 по 30.04.2022) збільшувати ціну природного газу, який постачається в рамках базової річної пропозиції, при цьому оплату рахунків постачальників за спожитий природний газ має бути здійснено не пізніше 25 числа місяця, наступного за розрахунковим.

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBB77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

Згідно з частиною першою статті 14 Закону та пунктом 31 розділу III Правил побутовий споживач має право на вільний вибір постачальника та безоплатну його зміну. Отже, побутовий споживач вправі змінити постачальника та обрати більш конкурентну цінову пропозицію на природний газ, який постачатиметься в рамках базової річної пропозиції. При цьому річні пропозиції не передбачають жодних передплат. Споживачі, як і раніше, мають сплачувати лише за фактично спожитий обсяг газу за фіксованою ціною до 25 числа кожного місяця, наступного за місяцем споживання. Крім того, базові річні пропозиції доступні для отримувачів пільг і субсидій.

Таким чином, сьогодні створено умови для того, щоб побутовий споживач не був залежним від окремого постачальника природного газу, а, навпаки, мав можливість вільно змінювати постачальника, керуючись, зокрема, й ціновими пропозиціями.

Що стосується тарифів на електричну енергію

Законом України від 13.04.2017 № 2019- VIII «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон № 2019), який набрав чинності 11.06.2017, запроваджено реформування ринку електричної енергії. Так, Законом № 2019 передбачено з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (передача та розподіл електричної енергії), з іншого – запровадження конкурентних механізмів функціонування ринку електричної енергії, розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку електричної енергії (виробництво та постачання), вільний вибір контрагентів та забезпечення права споживача обирати постачальника електричної енергії. Тобто, на оптовому і роздрібному ринках електричної енергії має діяти принцип вільного ціноутворення.

Відповідно до положень частини шостої статті 72 Закону № 2019 з 01.01.2019 постачання електричної енергії споживачам, а також надання послуг, пов'язаних з постачанням електричної енергії, здійснюються за вільними цінами, крім випадків, встановлених цим Законом.

Отже, постачання електричної енергії за вільними цінами здійснюється за домовленістю двох сторін (електропостачальника і споживача) за обраною споживачем комерційною пропозицією та при досягненні згоди з усіх істотних умов договору.

Крім того, статтею 58 Закону № 2019 передбачено, що споживач, зокрема, має право змінювати електропостачальника на умовах, визначених Законом та Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312.

Згідно із статтею 56 Закону № 2019 та пункту 3.2.1. глави 3.2 розділу III зазначених Правил роздрібного ринку електричної енергії, електропостачальник до укладення зі споживачем договору про постачання електричної енергії споживачу має надати інформацію про істотні умови договору та про наявний вибір комерційних пропозицій.

Процедура вибору та зміни електропостачальника електричної енергії здійснюється відповідно до Правил.

Ознайомитись з переліком електропостачальників, які здійснюють діяльність на території операторів систем розподілу (ОСР), можна на офіційному вебсайті відповідного ОСР, а також на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет за посиланням: <http://www.nerc.gov.ua/?id=59249>.

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

Варто зазначити, що з урахуванням положень Тимчасового порядку визначення обсягів купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії електропостачальниками та операторами систем розподілу на перехідний період, затвердженого постановою НКРЕКП від 28.12.2018 № 2118, споживачі електричної енергії, в яких встановлені погодинні або зонні прилади обліку та площадки вимірювання віднесені до споживачів групи «а», мають змогу обрати електропостачальника та укласти з ним договір із застосуванням цін, що враховують добовий графік споживання електричної енергії.

Крім того, у новому ринку електричної енергії споживачі мають право, крім купівлі електроенергії у електропостачальника за договором про постачання електричної енергії за вільними цінами, також купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з правом вільного вибору контрагентів та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін, та/або на організованих сегментах ринку (зокрема, ринок «на добу наперед», внутрішньодобовий ринок) за договорами купівлі-продажу з центральним контрагентом (оператором ринку) на умовах, що є однаковими для всіх учасників ринку «на добу наперед», та за ціною, сформованою за результатами проведених торгів, а також шляхом імпорту.

Таким чином, ціна електричної енергії як товару формується залежно від сегменту ринку, на якому електропостачальник здійснює її закупівлю.

Із детальним роз'ясненням стосовно цін (тарифів) на електричну енергію можна ознайомитися на офіційному вебсайті НКРЕКП («Головна сторінка»/«Важливе для споживача»/ «Інформація щодо цін (тарифів) на електричну енергію та соціальної підтримки побутових споживачів» за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/?news=11691>.

Водночас інформуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 859 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» було продовжено дію спеціальних обов'язків із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії та встановлено до 30.09.2021 *фіксовану ціну на електроенергію для побутових споживачів* на рівні 1,68 грн/кВт год (з ПДВ) незалежно від обсягу споживання.

З 01.10.2021 по 30.04.2022 для *побутових споживачів* запроваджуються диференційовані залежно від місячних обсягів споживання фіксовані ціни на електричну енергію:

1,44 грн/кВт год (з ПДВ) на споживання до 250 кВт год (включно, за весь обсяг споживання);

1,68 грн/кВт год (з ПДВ) на споживання понад 250 кВт год (включно, за весь обсяг споживання).

Щодо тарифів на послугу з розподілу природного газу

Відповідно до визначень, наведених у частині першій статті 1 Закону:

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

розподіл природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

Таким чином, саме положеннями Закону визначено правові основи надання доступу до газової інфраструктури на принципах надання права користування потужністю.

До 01.01.2020 послуги розподілу природного газу надавались виходячи з фактичних розподілених обсягів природного газу. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги мала недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу мала недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З метою реалізації зазначених положень Закону постановою НКРЕКП від 07.10.2019 № 2080 були внесені відповідні зміни до ряду нормативно-правових актів, а саме: Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс), Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498, Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги розподілу природного газу, затвердженої постановою НКРЕКП від 25.02.2016 № 236.

Варто зазначити, що на момент упровадження відповідних змін положення Закону були реалізовані при наданні послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу та здійснювались на принципах надання права користування потужністю.

Звертаємо увагу, що Законом про НКРЕКП та іншими нормативно-правовими актами передбачено проведення відкритого обговорення рішень НКРЕКП, що мають ознаки регуляторних актів.

НКРЕКП проводить відкриті обговорення проектів рішень у прозорий та недискримінаційний спосіб з метою досягнення балансу інтересів споживачів, ліцензіатів і держави, забезпечення безперешкодного доступу споживачів, замовників, ліцензіатів, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інших заінтересованих осіб до інформації та їх обізнаності на засадах гласності, відкритості, добровільності та свободи висловлювань.

При прийнятті постанови НКРЕКП від 07.10.2019 № 2080 у повній мірі були дотримані вимоги законодавства зокрема, що стосуються проведення відкритих обговорень. Таким чином, усі заінтересовані особи мали змогу надати свої зауваження та пропозиції до проекту зазначеної постанови.

СЕД Мінregion IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBB77F7B650371D04000003A200001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

З огляду на вищезазначене, з 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ. При цьому, здійснено перехід до замовленої потужності та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу.

Відповідно до частини першої статті 40 Закону розподіл природного газу здійснюється на підставі та умовах договору розподілу природного газу в порядку, передбаченому кодексом газорозподільних систем та іншими нормативно-правовими актами.

За договором розподілу природного газу оператор газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) зобов'язується забезпечити замовнику послуги розподілу природного газу на період та умовах, визначених договором розподілу природного газу, а замовник зобов'язується сплатити Оператору ГРМ вартість послуг розподілу природного газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Відповідно до положень пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу річна замовлена потужність (за замовчуванням) об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу, але не може бути меншою за обсяги, визначені у цьому пункті.

Таким чином, положеннями вимог Кодексу визначено, що оплата за послуги розподілу природного газу у поточному році здійснюється побутовими споживачами рівними частинами протягом року та не залежить від обсягів споживання природного газу в поточному місяці.

Слід відмітити, що відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає ряд переваг для кінцевого споживача. Зокрема, застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Варто зазначити, що відповідно до статті 37 Закону Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (включаючи нове будівництво та реконструкцію) газорозподільної системи, якою він користується на законних підставах.

Частиною першою статті 1 Закону встановлено, що газорозподільна система (далі – ГРМ) – технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.

Згідно положень розділу II Кодексу до складу ГРМ входять споруди і пристрої на газопроводах від місця надходження природного газу в ГРМ до пунктів призначення (об'єктів споживачів або суміжних Операторів ГРМ), зокрема, ГРМ включають:

газопроводи, зокрема підземні та/або надземні, високого, середнього та низького тиску;

обладнання для зниження тиску і підтримання його на заданому рівні, зокрема газорегуляторні пункти та шафові регуляторні пункти газу;

установки електрохімічного захисту від корозії;

лінії технологічного зв'язку, споруди, обладнання автоматизованих систем контролю та управління технологічними процесами і установок електрохімічного захисту;

переходи через природні і штучні перешкоди (автомобільні дороги, залізниці, канали тощо);

будівлі та споруди для забезпечення експлуатації та оперативного обслуговування ГРМ;

споруди газорозподільних мереж, зокрема колодязі, запірна арматура, компенсатори, конденсатозбірники, контрольні трубки, контрольно-вимірювальні пункти, футляри, розпізнавальні і сигнальні знаки тощо.

Витрати, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу, визначаються з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових платежів, прогнозних індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді.

За рахунок цих коштів забезпечується робота газових мереж, експлуатація газового обладнання, підтримується цілодобова робота аварійних служб.

Крім того, варто зазначити, що розмір тарифу на послуги розподілу природного газу для кожного Оператора ГРМ залежить від розміру планованої річної замовленої потужності розподілу природного газу, що використовується споживачами відповідного Оператора ГРМ.

Таким чином, формування тарифу на послуги розподілу природного газу відповідного Оператора ГРМ здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат суб'єкта господарювання та безпосередньо залежить від рівня його витрат на обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, обсягу робіт, що виконуються для їх обслуговування, а також від розміру планованої річної замовленої потужності розподілу природного газу.

З діючими тарифами на послуги розподілу природного газу можна ознайомитись на офіційному вебсайті НКРЕКП www.nerc.gov.ua у розділі «Газ природний / Тарифи для підприємств нафтогазової сфери / Тарифи на послуги розподілу природного газу».

Тарифи на послуги розподілу природного газу мають забезпечувати газорозподільні підприємства коштами, необхідними для роботи газорозподільних систем, експлуатації газового обладнання, підтримки цілодобової роботи аварійних служб для запобігання можливим витокам природного газу та недопущення аварійних ситуацій.

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

*Щодо тарифів на послуги з постачання теплової енергії та
постачання гарячої води*

Питання щодо тарифів на комунальні послуги є досить непростим, оскільки за своєю суттю є як економічним, так і соціально спрямованим. З одного боку розмір тарифів на комунальні послуги зачіпає інтереси пересічних громадян – споживачів послуг, з іншого - кожне підприємство галузі – виконавців послуг.

Від розміру тарифів, що застосовуються до споживачів, та покриття ними понесених виконавцем витрат на виробництво і надання комунальних послуг залежить не лише якість послуг для споживачів, а й можливість функціонування підприємств та безперебійне надання ними життєвоважливих послуг.

Законом України від 09.11.2017 № 2189 «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що державна політика у сфері житлово-комунальних послуг ґрунтується на таких принципах як:

- забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги, на умовах самофінансування, досягнення рівня економічно обґрунтованих витрат на виробництво таких послуг;
- регулювання цін/тарифів на житлово-комунальні послуги у випадках, визначених законом, з урахуванням досягнутого рівня соціально-економічного розвитку, природних особливостей відповідного регіону та технічних можливостей;
- забезпечення рівних можливостей доступу до отримання мінімальних норм житлово-комунальних послуг для споживачів незалежно від соціального, майнового стану, віку споживача, місцезнаходження та форми власності юридичних осіб тощо;
- дотримання встановлених стандартів, нормативів, норм, порядків і правил щодо кількості та якості житлово-комунальних послуг.

Відповідно до статті 10 цього ж Закону ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. **У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.**

За вимогами чинного законодавства України уповноваженні органи **зобов'язанні** встановлювати тарифи на комунальні послуги в розмірі економічно обґрунтованих витрат.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж (реалізацію) та прибуток від його продажу (реалізації)).

Установлення Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів не допускається і може бути оскаржено в судовому порядку (стаття 15 цього Закону).

При цьому звертаємо увагу, що тарифна політика в житлово-комунальному господарстві безпосередньо залежить від цінової політики в паливно-енергетичному комплексі.

Зміни вартості природного газу, електричної енергії призводять до об'єктивної необхідності перегляду уповноваженими органами тарифів на теплову енергію, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення для населення, адже у структурі собівартості послуг з теплопостачання витрати на природний газ займають 60-70%, а у структурі собівартості послуг з централізованого водопостачання і водовідведення витрати на електричну енергію – 25-30%.

Крім того, зміна розміру мінімальної заробітної плати, вартості матеріалів, комплектуючих також призводить до збільшення вартості комунальних послуг.

Разом з тим, з метою уникнення навантаження на домогосподарства та недопущення зростання для них вартості послуг з теплопостачання, враховуючи усі ризики щодо забезпечення стабільного функціонування підприємств теплопостачання, збоїв у їх роботі і наданні послуг для споживачів, враховуючи важливість об'єднання зусиль з метою врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води 30.09.2021 між Кабінетом Міністрів, НАК «Нафтогаз України», Офісом Президента України, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» та Палатою місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022 рр. (далі - Меморандум).

Пунктом 2 Меморандуму передбачено недопущення застосування до кінцевих споживачів комунальних послуг (населення) тарифів на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, встановлених уповноваженими органами, розмір яких перевищуватиме розмір тарифів на вказані комунальні послуги, що застосовувалися до відповідних споживачів в кінці опалювального періоду 2020/21 рр.

Водночас пунктом 14 Меморандуму передбачено забезпечити у державному бюджеті протягом 2021/2022 років достатнього фінансового ресурсу для виплати малозабезпеченим верствам населення житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

*Щодо укладення договорів постачання природного газу з бюджетними
установами та організаціями*

Згідно з положеннями вищезгаданого Меморандуму **передбачено** можливість укладення ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» з установами та організаціями, що фінансуються з державного або місцевих бюджетів, та використовують природний газ для забезпечення всіх своїх потреб, *договорів постачання природного газу із строком поставки до 31 грудня 2021 року та, окремо, на весь 2022 рік за ціною -13659,63 гривень за 1000 куб.м (без ПДВ та без урахування тарифу на послуги з транспортування природного газу).*

Відповідно до пункту 3 розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. № 1234-р «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», Урядом попередньо погоджено рішення правління НАК «Нафтогаз України» щодо погодження рішення дочірньої компанії «Газ України» НАК «Нафтогаз України» як єдиного учасника товариства з обмеженою відповідальністю «Газопостачальна компанія «Нафтогаз

СЕД Мінregion IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

Трейдинг» шляхом погодження рішення учасника зазначеного товариства, що додається до оригіналу, про затвердження умов додаткової угоди до примірного договору постачання природного газу для виробництва теплової енергії на 2021—2024 роки та про вчинення товариством правочинів, а саме щодо **укладення:**

додаткових угод до договорів постачання природного газу для виробництва теплової енергії на 2021—2024 роки;

договорів постачання природного газу бюджетним установам та організаціям відповідно до примірного договору;

договорів постачання природного газу релігійним організаціям відповідно до примірного договору.

Пунктом 4 зазначеного розпорядження, правлінню НАК «Нафтогаз України» доручено вжити заходи до укладення додаткових угод та договорів відповідно до цього розпорядження.

12.10.2021 ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» розміщено на власному веб-сайті (<https://naftogaztrading.com.ua/news/naftogaz>) **інформацію для бюджетних установ та організацій про порядок укладання договору на постачання природного газу.**

Зазначену інформацію листом Мінрегіону від 13.10.2021 № 7/10.1/15372-21 доведено до відома обласних, Київської міської державних адміністрацій з проханням забезпечити оперативне інформування органів місцевого самоврядування з метою **термінового** укладання договорів на постачання природного газу бюджетними установами та організаціями.

Крім того, **проведено відповідну роз'яснювальну роботу з представниками обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.**

Звертаємо увагу, що **алгоритм дій** бюджетних установ та організацій для укладання договорів постачання природного газу розміщено на сайті ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» за наступним посиланням: <https://www.naftogaz.com/files/Information/12-10-21-Naftogaz-algorytm.pdf>.

Зокрема, ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» пропонує бюджетним установам та організаціям укладати договори постачання природного газу на наступних умовах:

строк дії договору постачання природного газу – до кінця 2022 року;

ціна природного газу встановлюється на період з 01.10.2021 по 31.12.2022;

надається відстрочка платежу за спожитий газ на 45 днів;

банківська гарантія та договір про договірне списання не вимагаються.

Слід зазначити, що договори постачання природного газу мають укладатися з дотриманням вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

Так, відповідно до положень статті 40 Закону України «Про публічні закупівлі» переговорна процедура закупівлі використовується замовником як виняток і, відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю після проведення переговорів щодо ціни та інших умов договору про закупівлю з одним або кількома учасниками процедури закупівлі.

Переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі, зокрема, якщо було двічі відмінено процедуру відкритих торгів, у тому числі частково (за лотом), через відсутність достатньої кількості тендерних пропозицій, визначеної цим Законом.

При цьому предмет закупівлі, його технічні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника процедури закупівлі не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації;

якщо у замовника виникла нагальна потреба здійснити закупівлю у разі виникнення особливих економічних чи соціальних обставин, пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, що унеможливають дотримання замовником строків для проведення тендера.

З метою дотримання вимог чинного законодавства ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» підготовлено проекти:

протоколу переговорів (для бюджетних установ та організацій при надзвичайній ситуації);

протокол переговорів (для бюджетних установ та організацій, якщо відкриті торги не відбулись).

Із зазначеними проектами протоколів можна ознайомитися на сайті ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» за посиланням: <https://naftogaztrading.com.ua/documents/examples>.

З метою оперативного підписання договорів постачання природного газу, у всіх регіонах України було проведено засідання Комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі – Комісії).

Керуючись положеннями Національного класифікатору ДК 019:2010 «Класифікатор надзвичайних ситуацій», затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2021 № 457 «Про затвердження та скасування національних класифікаторів», Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 24.03.2004 № 368, відсутність постачання природного газу Комісіями класифіковано попередньо як надзвичайну ситуацію техногенного характеру (код НС 10800 – НС унаслідок аварій у системах життєзабезпечення).

Крім того інформуємо, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2021 р. № 1295-р «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», Урядом також погоджено рішення правління НАК «Нафтогаз України» щодо постачання природного газу *закладам охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо) та закладам охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо) за примірним договором постачання природного газу бюджетним установам та організаціям*, умови якого затверджені рішенням учасника товариства від 12 жовтня 2021 р. № 208 та надано доручення правлінню НАК «Нафтогаз України» щодо укладення відповідних договорів.

Також звертаємо увагу, що з метою забезпечення безперервності постачання природного газу постачальником «останньої надії» Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 25.10.2021 р. № 1102 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 809 і від 9 грудня 2020 р. № 1236».

Зокрема, вказаною постановою Уряду внесено зміни до постанови Кабінет Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19,

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» в частині встановлення з 1 жовтня по 30 листопада 2021 р. граничної ціни на природний газ за договорами постачання:

- між побутовими споживачами та постачальником «останньої надії» - на рівні 7,96 грн за 1 куб. метр (з урахуванням ПДВ);

- між споживачами, що є бюджетними установами (в значенні Бюджетного Кодексу України), закладами охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо) та закладами охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), та постачальником «останньої надії» - на рівні 16,8 грн за 1 куб. метр (з урахуванням ПДВ).

Щодо державної підтримки органів місцевого самоврядування

Згідно із Меморандумом задекларовано **чіткі напрямки державної підтримки органів місцевого самоврядування.**

По-перше, передбачено надання Кабінетом Міністрів України державної підтримки бюджетів територіальних громад, зокрема за рахунок субвенції на допомогу громадам, у яких індекс податкоспроможності менше або дорівнює 0,9, що дозволить покрити не менше 80% дефіциту коштів місцевих бюджетів на підтримку підприємств теплопостачання, починаючи з четвертого кварталу 2021 року;

По-друге, спрямування у 2022 році до місцевих бюджетів територіальних громад (крім бюджету міста Києва) з метою фінансової підтримки підприємств теплопостачання та сталого проходження опалювального сезону 2021/2022 р.р.:

- ПДФО у розмірі 4 відсотків але не менше 11 млрд грн (додатково);
- 13,44 відсотка акцизного податку з виробленого в Україні пального та 13,44 відсотка акцизного податку з ввезеного на митну територію України пального, відповідно до пунктів 16¹ та 16² частини першої статті 64 Бюджетного кодексу України.

З метою своєчасного та повного виконання заходів, передбачених Меморандумом, 11.10.2021 на засіданні Уряду схвалено План дій з реалізації Меморандуму.

Щодо соціального захисту населення під час оплати житлово-комунальних послуг

На сьогодні Програма житлових субсидій залишається головним механізмом соціального захисту найбільш вразливих верств населення та гарантує стабільність витрат на оплату житлово-комунальних послуг не залежно від зміни їх вартості.

Відповідно до Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 (далі - Положення) житлові субсидії призначаються за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла, соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами та розміром визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу.

З метою посилення адресності надання житлових субсидій у 2021 році до Положення було внесено низку змін.

Зокрема, з метою забезпечення ефективного та раціонального використання бюджетних коштів переглянуто критерії адресного підходу до надання житлових

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D04000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021

субсидій, уточнено вимоги щодо матеріального та майнового стану осіб, який враховується під час призначення житлових субсидій (наявність банківських депозитів, здійснення дороговартісних покупок, операцій з купівлі іноземної валюти, банківських металів тощо).

Такі законодавчі зміни були прийняті за результатами проведеної Мінфіном верифікації, яка показала, що деякі отримувачі житлової субсидії купували дороговартісні товари (автомобілі преміум класу, нову сільськогосподарську техніку, значні обсяги валюти тощо).

В опалювальний сезон 2020–2021 років житлову субсидію на оплату житлово-комунальних послуг отримувало *близько 3,0 млн домогосподарств*.

З метою спрощення процедури призначення житлової субсидії відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 № 505 „Деякі питання призначення житлових субсидій” її призначення на наступний період домогосподарствам, які отримували житлову субсидію в опалювальному сезоні 2020–2021 років, проводилося без звернень громадян, крім домогосподарств, яким житлова субсидія:

надавалася у грошовій безготівковій формі;

була призначена за фактичним місцем проживання осіб (орендарі житлових приміщень (будинків); індивідуальні забудовники, будинки яких не прийняті в експлуатацію; внутрішньо переміщені особи);

була призначена без урахування окремих осіб із числа зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку), які не проживають за місцем реєстрації.

Враховуючи оновлені критерії надання субсидій, рішення про призначення субсидії на наступний період приймається органами соціального захисту населення на підставі інформації Міністерства фінансів за результатами проведеної ним верифікації даних щодо одержувачів житлових субсидій на відповідність умовам майнового і матеріального стану членів домогосподарства.

Водночас повідомляємо, що 21.10.2021 набрав чинності Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2021 рік”, яким збільшено видатки на виплату пільг та житлових субсидій населенню.

На 2022 рік Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», який прийнято Верховною Радою України 2 грудня цього року, передбачено 38,4 млрд. гривень.

Щодо спрямування коштів Міжнародного валютного фонду на виплату субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг

Рада керуючих МВФ 02 серпня 2021 року схвалила загальний розподіл Спеціальних прав запозичення (СПЗ) у еквіваленті 650 млрд дол. США (близько 456 млрд СПЗ) для відновлення світової економіки, яка постраждала внаслідок пандемії коронавірусу та збільшення світової ліквідності. Відповідно до пропорційного розподілу існуючих квот у МВФ країн-членів МВФ, близько 2,7 млрд дол. США отримала Україна.

Кошти, отримані Україною від МВФ як розподіл СПЗ за своєю суттю є запозиченнями, однак їх повернення можливе у випадку анулювання попередньо асигнованих СПЗ, припинення членства у Департаменті СПЗ або у випадку

ліквідації Департаменту СПЗ (тобто дата кінцевого платежу на користь МВФ не визначена, а імовірність настання наведених вище подій в середньостроковій перспективі вважається дуже низькою).

За користування проданими СПЗ Україною щоквартально вноситиметься плата, яка розраховується виходячи з базової відсоткової ставки за СПЗ, що визначається МВФ щотижнево та публікується на офіційній вебсторінці МВФ.

З урахуванням вищезазначеного, кошти, отримані від МВФ як розподіл СПЗ, будуть відображені як довгострокові зовнішні запозичення.

Водночас абзацом шостим статті 1 Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» визначено рівень дефіциту Державного бюджету України у 5,5% до ВВП (246 635 500 тис. грн) та не може бути збільшений.

У цьому контексті слід зазначити, що відповідний рівень дефіциту відповідає рекомендаціям МВФ та його перевищення може негативно відобразитися на продовженні співробітництва з МВФ у рамках програм з підтримки впровадження реформ, а отже і підтримці інших міжнародних партнерів.

Зважаючи на вищезазначене, кошти МВФ від розподілу СПЗ не можуть бути використані на виплату субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг.

Заступник Міністра

Наталія ХОЦЯНІВСЬКА

Кравченко Наталія,
Пасак Віта, 207 1 709

СЕД Мінрегіон IT-Enterprise
вн. №1957561

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 5FBV77F7B650371D040000003A2000001D4C0000
Дійсний з 12.05.2020 12:20:31 по 12.05.2022 12:20:31

№7/10.2/20335-21 від 31.12.2021